

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ
з курсу
«СОЦІОЛОГІЯ»
для студентів біологічного факультету

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ
СОЦІОЛОГІЇ

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство. Специфіка соціологічного знання

1. Хто є автором терміну «соціологія»? Коли даний термін було запропоновано вперше?
2. Визначте об'єкт соціології та предметну сферу даної науки. Чим обумовлені дискусії стосовно предмету соціології?
3. Кого вважають суб'єктом соціології? Хто може бути віднесений до перших суб'єктів світової соціології?
4. Дайте визначення понять «соціальне», «соціальна реальність», «соціальні відносини».
5. У чому полягає специфіка соціологічного знання?
6. Визначте місце соціології в системі соціогуманітарного знання. З якими науками соціологія взаємодіє найтісніше?
7. Схарактеризуйте основні підходи до структурування соціологічного знання. Як співвідносяться різні елементи в структурі соціологічного знання?
8. Що таке фундаментальна та прикладна соціологія?
9. Що таке теоретична та емпірична соціологія? Яку структуру має сучасна теоретична соціологія?
10. Схарактеризуйте трирівневу структуру соціологічного знання? Як пов'язані між собою вищий, середній і нижчий рівні?
11. Які функції соціології в суспільстві можна віднести до ключових? Схарактеризуйте їхню сутність. Поясніть, як вони пов'язані між собою.
12. Що вважають історичними, соціокультурними та теоретичними передумови виникнення соціології як самостійної науки.

Тема 2. Виникнення та етапи розвитку соціології

1. Наведіть етапи розвитку соціології, стисло схарактеризуйте їх.
2. Як би Ви визначили основні риси позитивізму О.Конта?
3. Якими є основні характеристики концепція органіцизму Г. Спенсера?
4. У чому полягає концепція соціологізму Е. Дюркгайма?

5. Назвіть основні категорії марксистської соціології.
6. Чи можна говорити про актуальність в наш час «розуміючої» соціології М. Вебера?
7. Якими є етапи інституціоналізації соціології в Україні?
8. У чому полягають особливості розвитку вітчизняної соціології на сучасному етапі?
9. Яким є місце Харківської соціологічної школи та ХНУ імені В.Н.Каразіна у становленні та розвитку соціології в Україні?

Тема 3. Теоретична та емпірична соціологія

1. Як би Ви визначили основні макросоціологічні парадигми соціології?
2. Як би Ви визначили основні мікросоціологічні парадигми соціології?
3. Схарактеризуйте структурний функціоналізм (Т.Парсонс, Р.Мертон).
4. Схарактеризуйте соціологію конфлікту (Л.Козер, Р.Дарендорф).
5. Схарактеризуйте основні положення теорії соціального обміну (Дж.Хоманс, П.Блау, Р.Емерсон).
6. Якими є основні риси психоаналітичних теорій (З.Фройд, Д.Рісмен, Г.Маркузе, Е.Фром)?
7. Схарактеризуйте символічний інтеракціонізм (Дж.Мід, Г.Блумер).
8. Якими є основні категорії соціодраматичного підходу (І. Гофман)?
9. Дайте характеристику феноменологічній соціології (А. Шюц).
10. Як би Ви визначили ліміти (переваги та недоліки) етнометодології (Г. Гарфінкель)?
11. У чому відмінність макросоціологічного та мікросоціологічного підходів до аналізу суспільства?
12. Що таке емпіризм?
13. Назвіть етапи розвитку емпіричної соціології.
14. Назвіть основних представників Чиказької школи.
15. У чому полягає теоретичне значення доктрини «людських стосунків» (Е. Мейо)?
16. Схарактеризуйте значення концепцій А. Маслоу, Д. Макгрегора, Ф. Герцберга для емпіричної соціології.
17. Яким є сучасний стан емпіричної соціології?

Тема 4. Біологічний та психологічний підхід в соціології. Соціобіологія

1. Схарактеризуйте основні положення біологічного підходу в соціології.
2. Назвіть основних представників біологічного підходу в соціології та їхні погляди.
3. Схарактеризуйте психологічні школи (напрями, течії) в соціології.
4. Якими є визначальні характеристики соціобіології?
5. У чому полягає взаємозв'язок соціобіології, біосоціології та соціоекології?

6. На чому фокусується біополітика?

Тема 5. Методологія та методи соціології

1. Що таке емпіричне дослідження в соціології?
2. Назвіть основні етапи підготовки та проведення емпіричного соціологічного дослідження.
3. Що таке програма соціологічного дослідження?
4. Які розділи містить програма соціологічного дослідження? Схарактеризуйте їх.
5. Поясніть різницю між кількісними та якісними методами отримання соціологічної інформації. Наведіть приклади кількісних і якісних методів.
6. Які методи збирання емпіричної соціологічної інформації зазвичай відносять до основних? Схарактеризуйте їх.
7. Дайте визначення поняттю «громадська думка».
8. Якими є основні вимоги до презентації результатів дослідження громадської думки в медіа?
9. Назвіть 3-4 авторитетні міжнародні соціологічні служби та соціологічні служби в Україні? Аргументуйте свою думку.

Тема 6. Суспільство як соціальна система

1. Дайте визначення поняттю «суспільство».
2. Якими є ознаки суспільства за Е.Шилзом?
3. Схарактеризуйте суспільство як соціальну систему.
4. Наведіть основні ознаки суспільства як соціальної системи.
5. Назвіть основні підструктури суспільства.
6. Якими є основні тенденції розвитку суспільства?
7. Схарактеризуйте місце та роль України в умовах глобалізації.

Тема 7. Особистість у системі соціальних зв'язків

1. Порівняйте поняття індивід, індивідуальність, людина, особистість.
2. Схарактеризуйте особливості соціологічного вивчення особистості
3. У чому полягає сутність статусно-рольової концепції особистості?
4. Поясніть різницю між соціальним статусом та соціальною роллю.
5. Наведіть приклади досягнутих та приписаних статусів.
6. Що таке рольові очікування?
7. Що таке «дистанціювання від соціальної ролі» та «злиття з соціальною роллю»?
8. Через яку систему понять характеризують спрямованість особистості?
9. Що таке ідеальний, базисний та модальний типи особистості? Наведіть приклади.
10. Розмежуйте поняття «соціалізація», «виховання», «освіта», «розвиток

особистості».

11. Від яких чинників залежить формування особистості?
12. Назвіть фази соціалізації. У чому полягає їх сутність?
13. Схарактеризуйте специфіку первинної та вторинної соціалізації.
14. Дайте визначення поняттю «агент соціалізації».
15. Дайте визначення поняттям «ресоціалізація» та «десоціалізація».
16. Що таке соціальний контроль?
17. Як пов'язані процес соціалізації та феномен соціального контролю?
18. Як, за П. Бергером, соціальний контроль впливає на особистість?

Розділ 2. СОЦІАЛЬНІ ІНСТИТУТИ, СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ФЕНОМЕНИ

Тема 8. Соціальні інститути та соціальні організації

1. Дайте визначення поняття «соціальний інститут» та «інституціоналізація».
2. Якими є основні умови інституціоналізації?
3. Схарактеризуйте основні види соціальних інститутів.
4. Назвіть функції соціальних інститутів.
5. Наведіть приклади формальних та неформальних соціальних інститутів.
6. Наведіть приклади явних та латентних функцій соціальних інститутів.
7. Що таке дисфункція?
8. Як Ви розумієте дисфункціональність соціальних інститутів в сучасному українському суспільстві?
9. Дайте визначення поняттю «соціальна організація».
10. Назвіть основні риси соціальної організації.

Тема 10. Культура як об'єкт соціологічного аналізу

1. Дайте визначення поняттю «культура».
2. Яким є співвідношення понять елітарна, народна, масова культура?
3. Якими є компоненти культури?
4. Схарактеризуйте буття культури у час нових інформаційних технологій.
5. Що таке культурний плюралізм?
6. Назвіть функції культури.
7. Що таке соціальна норма?
8. Поясніть різницю між моральними та правовими нормами.
9. Яке місце у механізмі соціального контролю посідають звичаї та традиції?
10. Що таке санкції? Наведіть приклади формальних та неформальних, позитивних та негативних санкцій.

11. Що таке девіантність? Кого називають девіантами?
12. Дайте визначення поняттю «конформність».